

XII. Työväenasiain lautakunta.

Lautakunnan voimassa olevan johtosäännön 13 §:n säännöksen mukaan saa Lautakunta täten antaa seuraavan selonteon viime vuoden toiminnastaan.

Lautakuntaan kuuluivat vuonna 1903 Professori F. Gustafsson (puheenjohtaja), Filosofianmaisteri Ernst Nordström (varapuheenjohtaja), Ratatirehtööri K. A. Granfelt, Tehtailijat K. V. Bergman ja V. von Wright, Kunnallisneuvos C. E. Degerholm ja Faktori R. Drockila sekä, sittenkuin viime mainittu oli muuttanut pois paikkakunnalta, Kirvesmies J. A. Hägglund. Varajäseniä olivat Lehtorit Jonatan Reuter ja Hugo Bergroth, Turkkuri Anton Lundqvist, Arkkitehti Th. Höijer, Tehtailija G. W. Sohlberg, Kauppias N. Kochtomow ja Muurarimestari A. Ärt.

Lautakunnan
kokoonpano.

Koska Lautakunnan tehtäviin kuuluu m. m. seurata erinäisten, anniskelu- ja vähittäinmyyntiosakeyhtiöiden voittovaroista avustettujen yhdistysten ja laitosten toimintaa, on Lautakunta vuonna 1903 tarkastanut ja Kaupunginvaltuustolle lähettänyt sellaisilta yhdistyksiltä tulleet kertomukset niiden toiminnasta viimeksikuluneena vuonna sekä myöskin kehottanut kaikkia Lautakunnan toimialaan kuuluvia yhdyskuntia, jotka vuonna 1903 ovat saaneet määrärahoja mainituista voittovaroista, heti Lautakunnalle antamaan ohjelman seuraavaksi toimivuodeksi. Puheenalaisten yhdistysten toiminnan tarkemman valvonnan on Lautakunta niinkuin ennenkin jakanut jäsentensä ja varajäsentensä kesken. Erinäisiä Lautakunnalle jätettyjä hakemuksia, joissa pyydettiin apurahaa puheena olleista varoista, on Lautakunta lausuntoineen lähettänyt Kaupunginvaltuuston sellaisten rahanmääräysasiain käsittelemistä varten asettamalle valiokunnalle.

Kunnallisten
apurahain käyt-
täminen.

Sittenkuin kysymys tyttöjen ammattikoulun perustamisesta Helsingin kaupunkiin edellisellä vuonna oli jätetty Lautakunnan keskuudessa asetetun valiokunnan tarkemmin valmisteltavaksi ja tämä valiokunta oli antanut mietinnön ja ehdotuksen asiasta, teki Lautakunta 1 p:nä Heinäkuuta Kaupunginvaltuustolle esityksen kunnallisen oppilaitoksen perustamisesta yllämainitussa tarkoituksessa, sille laaditun ohjesääntö- ja vuosi-

Tyttöjen ammat-
tikoulun perus-
taminen.

rahansääntöehdotuksen vahvistamisesta sekä määrärahan myöntämisestä kaluston hankkimista varten. Puheenalaiseen ammattikouluun kuuluisi Lautakunnan ehdotuksen mukaan ruotsinkielinen ja suomenkielinen osasto, kummallakin 2 luokkaa ja enintään 30 oppilasta luokalla, ja se tarkoittaisi antaa kansakoulun ynnä sen jatkoluokan läpikäyneille tytöille tietopuolista ja käytännöllistä kehitystä ompeluksessa, kutomisessa ja talousopissa opettamalla äidinkieltä, laskentoa, piirustusta, kirjanpitoa, hameompelua, alusvaatteiden ompelua, talousoppia ja kutomista.

Työväenopetuksen järjestäminen.

Koska pääkaupungin työväenopetus, joka tähän saakka oli ollut pääasiallisesti erinäisten, osaksi kunnan varoilla avustettujen yhdistysten huostassa, oli näyttänyt kaipaavan enemmän järjestelmälliseksi ja pysyväiseksi järjestämistä kunnan silmälläpidon alaisena, otettiin uudelleen käsiteltäväksi jo vuonna 1899 Työväenasiain lautakunnassa esillä ollut kysymys työväenopiston perustamisesta. Asian huolellista valmistelua varten asetti Lautakunta erityisen valiokunnan, joka, kuultuaan useampain yhdistysten edustajain mieltä, antoi lausunnan asiasta. Siihen liittyen päätti Lautakunta sitten Syyskuun 11 p:nä esittää Kaupunginvaltuustolle, että työväenopetuksen toimeenpanemiseen Työväenasiain lautakunnan valvonnan alla myönnettäisiin 11,000 markan määräraha, jotka varat tarkemmin osoitetuilla edellytyksillä toistaiseksi annettaisiin yhdistyksille Arbetets Vänner ja Helsingin kansanopistosaura, sekä että Valtuusto ottaisi harkittavaksensa huoneistojen hankkimisen työväenopetusta varten, kernaimmin rakentamalla erityisen talon tähän tarkoitukseen.

Lautakunnan sihteerintoimen toisinjärjestäminen.

Jo edellisenä vuonna nostetun ja erinäisissä kokouksissa käsitellyn kysymyksen johdosta, että tänne olisi perustettava työväensihteeristö ulkomailla olevain samallaisten laitosten mallin mukaan, esitti Lautakunta kirjelmässä 29 p:ltä Tammikuuta Kaupunginvaltuustolle, että Lautakuntaan asetettaisiin väliaikaisesti kolmeksi vuodeksi työväenasiain konsulentti, jolle tulisi tarkemmin mainitut palkkaedut ja velvollisuudet. Sittemmin annettiin kirjelmällä 26 p:ltä Toukokuuta Lautakunnalle tieto, että Kaupunginvaltuusto oli sanottuna päivänä päättänyt vahvistaa muutoksen Lautakunnan johtosäännön 7 §:ään sekä erityisen johtosäännön Lautakunnan sihteerille, jonka vastedes tuli korotetusta palkkauksesta ottaa toimittaakseen myöskin ne tehtävät, jotka Lautakunta oli työväenkonsulentille ehdottanut, paitsi velvollisuutta olla apuna käsityöliikkeiden tarkastuksessa.

Kaupunginvaltuuston samalla antaman kehotuksen mukaan julistettiin puheenalainen sihteerintoimi sitten haettavaksi ja sitä hakivat Kirjaltaja

A. Lindfors, Nimituomari A. Palmgren, Lakitiedetten kandidaatti L. Ehrnroth sekä Lakitiedetten tohtori K. J. Ståhlberg. Sittenkuin Lautakunta 11 p:nä Syyskuuta oli tehnyt ehdotuksen viran täyttämiseksi ja hakemusasiakirjat ynnä ilmoitus Lautakunnassa asiasta tapahtuneesta äänestyksestä oli lähetetty Kaupunginvaltuustolle, sai Lautakunta tiedon, että Valtuusto 10 p:nä Marraskuuta oli valinnut hakijan Ståhlbergin Lautakunnan sihteeriksi kolmen vuoden ajaksi, lukien 1 p:stä Tammikuuta 1904. Ja koska sihteerin virkaa varten vahvistetun uuden johtosäännön mukaan, m. m. oli velvollinen Lautakunnan osotuksen mukaan ja Lautakunnan määrättävänä aikana maksutta antamaan työväestöön kuuluville tietoja ja neuvoja asioista, jotka koskevat toiselta puolen työntekijäin ja toiselta työnantajain sekä julkisten viranomaisten ja laitosten väliä, niin Lautakunta päätti, että sihteerin tätä tarkoitusta varten tuli järjestää vähintään kaksi iltavastaanottoa viikossa, joka hänen sitten oli sopivalla tavoin ilmoitettava yleisölle tiedoksi.

Sittenkuin Lautakunta edellämäinintun, 29 p:nä Tammikuuta työväenasiain konsulentin asettamisesta tekemänsä esityksen yhteydessä oli pyytänyt 1,000 markan määrärahaa Lautakunnan sosiaalipoliittisen kirjaston täydentämistä varten, määräsi Kaupunginvaltuusto 26 p:nä Toukokuuta 500 markkaa työväenasioita koskevan kirjallisuuden ostamiseen Lautakunnalle. Ainoastaan vähäisempi osa tätä määrärahaa käytettiin vuonna 1903.

Määräraha Lautakunnan kirjaston varten.

Alempana mainituista Lautakunnan käsiteltäväksi annetuista asioista on Lautakunta vuonna 1903 antanut lausuntoja, nimittäin:

Kesäkuun 29 p:nä Kaupunginvaltuustolle komiteanmietinnöstä, joka koskee kunnallisten työnvälitystoimistojen perustamista Suomen kaupunkiin; ja

Työnvälitystoimisto.

Lokakuun 27 p:nä Rahatoimikamarille Helsingin työnvälitystoimiston tulo- ja menoarvion ehdotuksesta vuodeksi 1904;

Tammikuun 29 p:nä Kaupunginvaltuustolle puoltavan lausunnon Valtuustolle tehdystä hakemuksesta, jossa yhdistys Arbetets Vänner pyysi 880 markan lisämäärärahaa kansanopistokurssiensa voimassapitämiseen kevätlukukaudella 1903;

Määrärahan hakemuksia.

Heinäkuun 1 p:nä niikään puoltavan lausunnon Kaupunginvaltuustolle Suomen naisyhdistyksen hakemuksesta, että myönnettäisiin 1,000 markan apuraha valmistavan ammattikurssin toimeenpanemiseen ompelijattarille vuonna 1903;

Hakasalmen
huvilan käyttä-
minen.

Tammikuun 29 p:nä Rahatoimikamarin asettamalle valiokunnalle epäävän lausunnon ehdotuksen johdosta, että Hakasalmen huvilan rakennuksia käytettäisiin työväenopistoa varten; ja

Lokakuun 27 p:nä Rahatoimikamarille lausunnon ynnä Lautakunnan puoltolauseen kahdesta Koitto ja Arbetets Vänner yhdistysten tekemästä hakemuksesta, että sanotuille yhdistyksille myönnettäisiin huoneistoja samassa huvilassa;

Hakemuksia
tontin myöntä-
misestä yhdis-
tyksille.

Syyskuun 11 p:nä Kaupunginvaltuustolle epäävän lausunnon Helsingin työväenyhdistyksen sekä erinäisten ammattiyhdistysten hakemuksesta, että kunta joko ilmaiseksi luovuttaisi tontin uutta ajanmukaista taloa varten kaupungin työväenyhdistyksille taikka myöntäisi vastaavan rahamäärän siihen tarkoitukseen; sekä

Joulukuun 8 p:nä Rahatoimikamarille lausunnon hakemuksesta, jossa erinäiset kansanvalistuksen, raittiuden ja urheilun edistämiseksi täällä toimivat yhdistykset olivat pyytäneet tonttia ilmaiseksi näiden yhdistysten tarpeita varten rakennettavalle talolle ja jota hakemusta Lautakunta puolsi sillä edellytyksellä, ettei kaupunki itse lähimmässä tulevaisuudessa ryhtyisi teettämään rakennusta pääkaupungin ylempää työväenopetusta varten.

Muista asioista, joita Lautakunta on käsitellyt, mainittakoon vihdoin, että 1903 vuoden alussa täällä vallinnut työttömyys on ollut keskustelun alaisena, joka ei kuitenkaan ole johtanut erityiseen toimenpiteeseen Lautakunnan puolesta.
